

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Zavoljo praznikov 14. in 15. avgusta izšla bode 16. šteč. „Dol. Nov. 13. t. m.“

Domači šolski svetovalci.

Šole so potrebne. O tem smo vsi prepričani. Zato pa tudi ima na Dolenjskem že skoro sleherna župnija svojo šolo. Morebiti ni več 10 fará, ki bi bile brez šole. Vsaj bi bilo dobro, da bi nekatere velike fare, ki štejejo po 6000 duš in več, imele po več šol v svojem prostranem obsegu. Šole morajo pa biti dobre, drugače ljudstvo po pravici o njih godrnja. Dobro šolo stori največ dober učitelj, kateri ima veselje do svojega stanú in ljubezen do mladine, in kateri je priatelj ljudstvu, med katerim živi.

Velika večina učiteljev po Slovenskem in po Dolenjskem je taka; kajti največ je slovenskih učiteljev, ki so izobraženi in domoljubni možje, ki pošteno zaslužijo malo plačo, ki jim je odmerjena. Da pa šola še po nekaterih krajih ni taka, kakoršna bi imela biti, krivi so morebiti poleg učitelja gotovo tudi domači šolski možje ali krajni šolski svetovalci, kakor se po navadi imenujejo.

Podlistek.

Potne črtice.

Spisuje Ant. Koemur. (Dalje.)

Proti mestu namerimo jo po drugi poti, ki pelje mimo velikih vojašnic; na straži stoji tu in tam skor pri vsakih vratih kak zamišljen, mohamedansk vojak. Na tem ni ravno dosti ležeče ali ima puško ali palčico, samo to, da zlo vsak imel je na svojem mestu „molek“ z rudečim cofkom; čul sem, da mora vsak slednji solnčni dan petdesetkrat premakniti vse jagodce, kar tudi stori najvišji njih gospoda v mestu pred kavarnami ali kazinami, akoravno se kaj družega med tem pogovarjajo.

Prišedši na stanovanje stopimo zopet nekateri po večerji ogledat si ondotne večerne zabave. Res nimajo preslabo v tej nekdanj rodovitnej deželi. V precej velikem, ograjenem mestnem vrtu z malim ribnikom z čolničem za voziti je igrala turška

Pred novo šolsko postavo je imel v občini edino le župnik skrb za šolo. Novi šolski zakoni, katere imamo že blizo 20 let, pa nalagajo še drugim možem skrb za šolo. Pred vsem ima gledé šole največ dolžnost seveda učitelj, potem duhovnik, ki mora gledati, da otroci znajo kaj krščanskega nauka in da se lepo vedejo, pa še eden iz občine, katerega višja šolska oblast postavi za domačega šolskega nadzornika. Največ se ta čast in dolžnost izroči župniku, pa tudi drugim možem, ki kažejo veselje do šole. Razen teh šolskih mož, voli pa še občinski zastop 3 može kot krajne šolske svetovalce; torej je pri vsaki šoli 6 mož, katerim je skrb za šolo izročena. Ti volijo iz med sebe še predsednika. Vse te volitve se ponavljajo popolnoma vsako 6. leto, deloma pa vsako 3. leto. Ako so ti možje blage duše, vnete za šolski napredek, ako so pravi domoljubi, tedaj je šola v občini v dobrih rokah. Za predsednika si izberejo onega, ki kaže do šole največ veselje; pri tem ne gledajo, kakošnega stanú je dotični, ampak le na njegovo šolsko gorečnost, na njegovo ljubezen do nedolžne mladine. Zavoljo tega vidimo, da je tu izvoljen šololjubni

godba na nekem lepem vzvišenem balkonu z 60 vojaki. Vsak je imel svojo plinovo svetilko. Opravo imajo vsi lepo belo in rudeče kapice. Trobili so zelo okrogleg; čez čas začeli so tudi dobro naš Radeckijev marš, a kmalu se jim je zmedel. — Nadalje smo korakali po mestu in zunaj so si že večinoma postiljali. Drugi so osle jezdarili in podili, ker tu le večina osedlani osli nadomestujejo kočijaže. Zato se jih cele vrste vidi skupaj stati. Lastniki pa se strašno dero in kriče in ponujajo, da bi katerega oddali za kake pijastre. Lastnik gre potem za jezdecem ali teče vstric osla, ter je vedno živali z nekim bodalom na repu, da bolj teče. Takega krika in tekanja bilo je po deseti uri še vse polno po mestnih ulicah in po prahu. Drugi sede pred kavarno, za nas bi bilo precej nerodno — kar na tleh; naročé si za en pijaster čibuk (pipo); tudi izmed nas se nekateri temu nismo izognili. Akoravno že pozno, vendar blizo stoječe živali niso še po-

župnik, tam šoli prijazni graščak, drugod zopet domoljubni župan, učitelj, zdravnik itd.

Predsednik krajnega šolskega sveta večkrat skliče šolske može v sejo, ki je navadno v šolskem poslopji. Take seje so večkrat v letu, najmanj štirikrat. Pri teh sejah se sestavi, recimo koncem novembra ali v decembru proračun za bodoče leto, začetek leta enkrat pa se odobri za preteklo leto račun, katerega predloži predsednik. Pri teh in pri drugih sejah se posvetujejo može o raznih šolskih zadevah n. pr.: Kaj je treba popraviti pri šolskem poslopji, pri vrtu, kakošnih sredstev potrebuje učitelj za šolo, za revne otroke in drugo. Šolski može, posebno predsednik in nadzornik pomagajo učitelju šolsko obiskovanje izboljšati, opominjujejo z učiteljem vred nemarne stariše itd. Na ta način je šola potlej zmirom boljša in boljša, zlasti ker skušajo šolski može, da živé vedno v lepem sporazumljenji. Ali takega šolskega življenja pa ne najdemo povsodi. So nekatere šole, kjer ni pravega napredka tudi zavoljo tega ne, ker domači šolski može šolo premalo podpirajo, kjer slabotnemu učitelju odvzemo vso podporo. So nekatere občine, kjer se krajni šolski svet čisto nič ne briga, nima ne seje, ne dá predsednik za šolo skoro nič denarne podpore. Veste, šolski može, ako bi bil učitelj trden mož, dobro plačan gospod, plačeval bi vse sam, da bi imel lepo šolo, lep vrt in sploh vse potrebno; ali on je slabo plačan, služabnik, ki potegne še za svojo osebo prepičle krajcarje. — Lepa šola z lepim vrtom, dobro zakurjena šola, z vsem, s knjigami, pisankami dobro preskrbljena šola stane na leto veliko; ne samo 50, 60 ali 70 gld., kar se pri nas navadno dovoli, marveč 100, 150, 200 in več gld. Domači šolski može

poslušajte nas, in skrbite bolje za šolo; vsaj bode to le Vašim otrokom v korist!

Občni zbor družbe svetega Cirila in Metoda v Trstu.

Družba sv. Cirila in Metoda, ki ima prelepi namen podpirati slovensko šolo zlasti ob mejah premilega našega jezika, je sklicala letos občni zbor v Trstu in sicer, kakor je opomnil g. predsednik Tomo Zupan — zlasti zato, ker je tu osnovana ne le močna družba, ker je tu za slovenski jezik posebno velika nevarnost — ampak prav posebno tudi zato, ker se je tu osnovala prva in doslej edina ženska podružnica sv. Cirila in Metoda.

Vladni zastopnik je bil g. Vidic. G. tajnik Žlogar je pojasnil v lepej besedi, kako je z imenitno družbo. Pokazal je velik napredek (lani je bilo 25 podružnic — letos 64). Ravno tako je naraslo število udov pokroviteljev, ustanoviteljev in letnikov. Družba je podpirala nekatere šole ob laškej in nemškej meji; ustanovila otroško zabavišče v Trstu in Celju. Obojih delovanje se je javno pohvalilo. V Trstu bi bilo neizogibno potrebno ustanoviti tudi prvi razred; kajti po ljudskeji štetvi je ondi, akoravno so šteli naši nasprotniki, 26.000 Slovencev, ki pa nimajo nikake šole; v Ljubljani je komaj 5000 Nemcev — pa hočejo imeti kar dve šoli! Toda denarni stroški tega še ne pripuščajo. G. profesor Žvab je prav posebno priporočal, naj se Trst ne pozabi, toda sklenilo se je vendar, da se bode skušalo prisiliti mestno tržaško zastopništvo po postavnem potu, da Slovencem ustanovi slovenske šole. Podpirala je družba tudi dijaški kuhinji v Celju in v Ptuj,

zabile svojih „not“, vedno se je slišalo še cel pevajoč kor skup: i-a, i-a. Prišel je čas počitka. Račun gostilne čakal nas je na mizi v zavitku za več sto frankov in tudi za nasvetovani bakšiš (darilo), katerega ondotni gg. natakarji kar odločno zahtevajo; na priliko za 3 dni od 12 osob 40 frankov, katera želja se jim pa vendar ni ravno natančno spolnila. Prihoden dan je čas za odhod in prihodnjič na dalje.

VI. Pismo. Iz Kajire v Jeruzalem.

Domača prislovica pravi: kakor rad z doma tako rad domu, in to je tudi veljalo za iz Kajire; kakor sem rad šel tje, tako rad tudi iz te vroče, zaduhle Afrike, ki se nič kaj ne prilega našemu osrčju. Stopili smo na železnico, pred katero se je mnogo ljudstva gnjetilo, da je bilo komaj za preriti, pa le zato, ker ondi večina po tleh sedi in čaka ter se ne morejo tako ogibati, kakor stoječi, tako videl sem tudi nekaj železniških urad-

nikov, ki so na tleh sede na kolenih pisali. Mi zasedemo vlak, kateri zavije po drugi črti, kakor smo prišli, proti Ismaliji, kakih 130 klm. pred nami. Nekaj časa vozili smo se po lepih žitnih ravninah, a naenkrat se spremeni vse v žalostno s peskom pokrito planjavo. Da bi se bil vlak prepogosto vstavljaj, se ni mogel nihče pritožiti, ker le preredke so tam postaje, vozi pa silno hitro in že smo slišali klic: Ismalija.

Tu stopimo po malem, mohamedanskem mestu si ogledat, potem pa na nek mal parnik, ki ima voziti po Suežkem kanalu v daljavi kakih 40 klm. in širina temu kanalu je okoli 200 metr., katerega so kopali nekako pred sto leti, ter veže srednje z rudečim morjem. Na obeh straneh prekopa razprostira se pusta, peščena planjava afriška. Z malim, že prej omenjenim parnikom, prijadrali smo v malo prijazno primorsko mestice, ogledali si ga, pozneje pak odrinili z drugim parnikom naprej, ter čez 24 ur med velikim pišem in viharjem

ki posebno podpirate slovenske dijake. — Ko-roščem pak je poslalo mnogo slovenskih knjig — zlasti molitvenih, ki so prišle kaj prav našim ro-jakom, ktere njih sosedje Nemci kar polagoma zanemarjajo.

Geslo družbi je in ostane: Slovencem slo-vensko šolo! Naj se vendar združijo vsi zavedni Slovenci ter podpirajo vrlo družbo — pa bode šlo, tako je sklenil gospod tajnik: „Na delo te-daj, ker resni so dnovi; ali delo in trud nam Bog blagoslovi!“

Denarničar g. poslanec dr. Vošnjak je obolel. Mesto njega je bral poročilo g. Iv. Zagorjan — ki se je z zadovoljstvom vzelo na znanje.

Potem so bile nove volitve za bodoče leto. Kdo je izvoljen, ne bodem poročal, ker pač ve-čina naših bralcev ne pozna dotičnih gospodov.

Po volitvi so se oglasili nekteri gospodje za besedo s posebnimi predlogi. Želeli bi, naj bi bili pri teh govorih vrlih borilcev za slovensko reč pričujoči vsi Slovenci — zlasti tisti, ki morda še mislijo, da družba sv. Cirila in Metoda ni po-trebna. Prepričali bi se bili, koliko trpé ubogi Slo-veneci ob mejah od sovražnih Nemcev in Italija-nov, videli bi bili, kako sta slikala krivice, ki se Slovencem godé v Trstu, vrla gospoda profesor Žvab in državni poslanec Nabergoj, čuli, s kako milimi glasovi so prosili pomoči naši vrli korošci po svojih odposlancih g. prof. Einšpielerju in pri-prostem kmetu Wuti, načelniku podružnice za Be-ljak in okolico, slišali bi bili kako je prosil po-moči za Gorico vrli mejni grof Obizzi. In glejte takim željam se ne more ustreči, pri tolicih po-trebah ne pomagati — in slovenski otroci zgub-ljajo svoj materni jezik — se ponemčujejo ali poitalijančujejo — a s tem pa zgubé večinoma

tudi pravo značajnost — zgube vero katoliško! Kdo jih ne pozna kukovic?!

Zato vrli Dolenjci, podpirajte to vrlo družbo! Kdor more naj pristopi kot ustanovnik s 10 gld. za vselej ali z enim za leto kot letnik — ali če to ni mogoče — naj bode vsaj podpornik z 10 soldi na leto! Zrno do zrna — pogača; kamen do kamna — palača! Malo nas je Slovencev; no-benega več ne smemo zgubiti. Mi spoštujemo druge jezike, ali bolj ljubimo svojega slovenskega — naši otroci morajo govoriti kakor govorimo mi, kakor so govorili naši očetje. Pred več kakor ti-suč leti sta pisala v našem jeziku sveta brata Ciril in Metod ter v njem brala sv. mašo; tudi dandanes se v ravno tem jeziku opravlja najsvetejša daritev — in mi bi ga ne ljubili? mi bi se ga naj sramovali? — nikakor ne! Slovenec hoče ostati Slovenec, a za to tirja za svoje otroke slo-vensko šolo. K tej pripomogla bode pa ob naših mejah družba sv. Cirila in Metoda — Bog jo blagoslovi!

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Uradno se poroča z Dunaja, da se bodo do-polnilne volitve v državni zbor vršile meseca sept.

V Dalmaciji je bil mesto umrlega Pavlino-viča za državnega poslanca izvoljen jednoglasno Franc Bulič, gimnazijski vodja v Spljetu.

Vsi časniki Dunajski in drugi pišejo o nem-škem cesarju, ki je prišel 19. julija v Gastein zdravit se. Pozdravljajo ga kot prijatelja našega cesarja in zaveznika Avstrije.

Deželni odbor Gališki je izdelal načrt po-stave o obligatnem (prisilenem) zavarovanji proti

prišli v lukko Jaffe. Ko smo stopili vsi nepoško-dovani na suho, bilo je pozabljeno vse; ves prej-šni strah in nevarnost.

Bilo je v nedeljo 1. maja ob dveh pop., ko smo prvič stopili na tla blažene Palestine v Jaffi. To mestice šteje nekako 6000 prebivalcev raznih ver, največ seveda je mahomedanov, kar se že po nesnažnosti lahko spozna. Vozovi naši so že ča-kali, da smo jo po malem prestanku naprej po-pihali. Šli smo hitro, konjiči so tekli radi, po ne prav lepi cesti, vendar z bogato obloženimi pomarančnimi in limoninmi drevesi. Ljudi ni bilo ravno dosti, le tu in tam se je kak zagorelec na polji videl in nek 14 leten deček je sam s ka-melo oral ter mu ni bilo dosti ležeče, ali gre ka-mela na desno ali levo. Žita tu še niso bila vsa zrela, nekatera še zelo zelena.

Prva postaja od Jaffe bilo je selo Ramle ali Arimeteja. Eno uro na levo od ceste zavijemo jo proti zanimivem rojstnem mestu in kraju sve-

ttega Jurija z imenom Lidda, kjer, kakor se meni, da so počivali tudi njegovi ostanki. Mestice je z nekako 5000 preb. in zelo raztresenimi hišami. Akoravno mohamedani, vendar imajo spoštovanje, kakor sem opazil, do groba sv. Jurija.

Pozno že podamo se v Ramle, kjer smo pre-nočili in drugo jutro zgodaj čakali so nas že vo-zovi, da odrinemo na dalje po vedno slabejih po-tih čez hribe in doline, sem in tje; le redko je zapaziti kako borno kočo, kot stanovanje bedui-novo. Tu je tudi malo selo po imenu Latrún, ki je bilo domačija desnega razbojnika Disme, kakor je še sedaj vse tako podobno. Na neki hiši bilo je zapisano: Hotel Aur, no, mislil sem si, tu bo vsaj nekaj hladne pijače, naj bo že ka-koršna hoče, toda prevaril sem se, — pred hišo sedel je star, čuden ded, ki je nekake opresne kruhove skorje in nekaj kuhanih jajec ponujal in to je bil ves „Hotel“. Pa kedar ni družega, mora tudi to zadostovati, tako dirjamo dalje mimo

ognju. Vsak lastnik se mora zavarovati pri kateri koli avstrijski banki. Izvzeta so le državna, železnična in ona poslopja privatnih lastnikov, ki stoje prazna. Tudi pri nas bi ne škodovala taka postava.

Finančni minister se je poganjal z ogersko vlado, da se zniža cena soli. Obravnava je bila brezvspešna; toraj ne dobimo še cenejše soli.

V soboto t. j. 23. julija je po Koroškem posebno okoli **Beljaka** in po **Savinjski dolini** toča hudo pobila pridelke.

Iz **Prage** se poroča, da pridejo naši brati Čehi dné 8. avgusta s posebnim vlakom v Ljubljano. Iz Prage odrinejo 7. avgusta ter pri Beljaku stopijo na slovensko zemljo. Zabavni vlak bode došel v Ljubljano ob 7. uri 25 minut zvečer. Mislimo, da jih bode naš narod povsod iskreno pozdravljal in pokazal, da so nam dragi gostje. — Poseben češki vlak bode se odpeljal na Bled dné 11. avgusta ob sedmih zjutraj, poseben vlak v Postojno pa v petek dné 12. avgusta ob poludevetih dopoldne.

Druga velika skupščina „družbe sv. Cirila in Metoda“ je bila v **Trstu** dné 19. julija.

Kaj je novega po širokem svetu?

Iz **Belegagrada** se poroča, da so prišle na dan velike goljufije pri žandarmerijskem poveljništvu. Vojni minister je zaukazal preiskavo.

Iz **Bulgarije** se je podala deputacija na Dunaj, da se pokloné novoizvoljenemu knezu Ferdinandu Koburškemu. Princ je baje odgovoril, da dotlej ne prevzame vladarstva, dokler ga ne potrdijo velesile. Rusija neče o tem nič vedeti. Skoraj gotovo bode ostala Bolgarija brez kneza, a izvoljeni knez brez dežele, če tudi Bolgarski listi navdušeno pišejo o knezu.

druzega takega „Hotela“, kjer je gostilničar Turrek gosta Turka na cesto vun privlekel ter ga tako hitel s pestmi po glavi tolči, kakor da bi imel od udarca plačano, zato ker njegov gost ni imel z ničemer plačati, bilo je tako rezanje drug v družega, da smo se morali smejeti in dirjali smo dalje po našem že skovanem načrtu. Judje, sami „spekulanti“, vzeli so od turške vlade, da bodo naredili novo, boljše cesto in potem pa vozniške na mitnicah odirali. Nekaj malo jo je že izdelane in prav dobro znajo po novi nasuti cesti z 1 meter debelim, okroglim kamnom valiti, da je koj vse strto in gladko. Že smo šli čez zadnji dol Terebinski, kjer je bil David z lučjem kamna iz potoka Goljata potolkel, kateri potok je pa zdaj suh. Nekoliko časa še gori in doli in že se zagleda kake pol ure pred nami proti vzhodu sveto mesto — Jeruzalem, vsakemu po imenu že znano. (Dalje prihodnjic.)

Po **Laških** časopisih se mnogo piše, kako bi se dosegla sprava s papežem in laško vlado. Papež so pisali pismo kardinalu Rampotu o vladarskih načelih cerkve. Pravijo, da so prevzeli nalogo, da spravijo cerkev z narodi in vladami. Gledé Italije pišejo, da je prvi pogoj sprave pravičnost, čast in neodvisnost sv. stola. Vsi drugi predlogi so nezadostni, ker ne dovoljujejo papežu potrebne prostosti. Italija bi imela največje koristi, ako se spravi s papežem.

Turška in **Angleška** ste se sprli radi pogodbe gledé Egipta, ker jo sultan ni hotel potrditi. Angleški poslanec je ostavil Carigrad, — tako poročajo časniki.

Piše se nam:

Iz Kremsa na Donavi 2. junija. Mnogo časa uže prebiram Vaš cenjeni list, kateri mi vedno prinaša marsikaj novega. Iz vsega srca bodite hvaležni Dolenjci blagim gospodom, da so zbudili Vam tako podučen in poleg tega tudi kratkočasen list. Koliko dobrih ukov zvedeli bode v tem listu, bodisi kako se uspešneje obdeluje vinograd in polje, bodisi kako se z večim uspehom redi živina. Dalje bode zvedeli tudi mnogo koristnega o umetni sadjereji in čebelarstvu. Za tako malo denarja se gotovo ne dobode nikjer toliko podučnih reči. Pa ne samo podučne so „Dolenjske Novice“, temuč tudi zabavne; vsaki list prinese gotovo novic iz vseh krajev sveta, — dasiravno nekteri užalijo poštenega Slovence. Tako se je meni zgodilo, ko sem prebral dopis „Iz Kamniškega okraja“ ki opisuje boj med fanti v ondotnem kraju. Daj Bog, da bi enake stvari zginile iz površja drage domovine.

Enaki spisi kakor je spis „Kratko potovanje“ menim da bi tudi mnogo zanimali bralce „Dolenjskih Novic“, ker v takih spisih se nahajajo mnogokrat razni pogovori starega korena o poljedelstvu in sadjereji in kakor je ravno v zgorej omenjenem spisu o umnej živinoreji. S takimi spisi in pogovori pride se najbolj do živega kmetu starega kopita, kakoršnih je še mnogo na Dolenjskem.

Po mojih mislih bi ugajali bralcem „Dolenjskih Novic“ tudi popisi kakega popotovanja po domovini ali drugod, kateri naj bi bili nekoliko za zabavo. Z enakim popisom bi tudi jaz Vam gospod urednik lahko postregel če bi Vam bilo ustrezno. *)

Iz Ljubljane 8. julija. — Kako da lakomnost in laž druga drugi služite, in kako vražam vdano ljudstvo se nahaja še sem ter tja po Dolenjskem, naj svedoči te-le vrstice:

Prosimo; Ljubo nam bode, kakor tudi vsak dopis. Vr.

Bilo je 22. preteklega meseca, ko se vzdigne čvetorica, obstoječa iz treh možkih in ene ženske, iskat zaklada (šaca) nad tri dni hoda daleč. Imeli so vsi isti namen, namreč: da pridejo do kresnega dne na svoj cilj, gori nekam na Solnograško, kjer se tri dežele mejé in sicer Koroška, zgornje Štirska in Solnograška. Tamo je neki znamenita jama, ki jo tamošnji prebivalci zovejo „freimanloch“ (rabelnova lukinja.) V ta isti lukinji je baje velik sod denarja, pri katerem sedi neki mož. Kdor mu obljubi, ko tja pride, da bo dajal za sv. maše in ubogim pomagal, mu naloži denarja kolikor ga more nesti. Dobra bo ta: mislili so si ti naši preslepljeni rojaki, zakaj bi si ne pomagali tudi mi? Kdo bo vedno le trdo delal, zraven pa še pomanjkanje trpel?

Dva, ki sta menda še bolj trdno upala, sta nesla že usnjate torbe seboj, češ, da bova imela kam djati srebro in zlato.

V tej trdni nadi jo vdero od Ljubljane po Rudolfovi železnici označenega zaklada iskati. Ali kakor se otroku vse razkadi po lepih sanjah, ko se prebudi, tako se je zgodilo tudi naši čvetorici. Čez pet dni še le so prišli nazaj čisto „suhi“; kar so imeli seboj vse so zapravili, še toliko niso imeli razen enega, da bi si bili plačali železnico naprej od Ljubljane. Stikali so po Ljubljani, kjer je imel kdo katerega znanca, da bi mu bil posodil, kar se jim je vendar posrečilo. Povedati mi pa niso hoteli, kam da so hodili, češ, morda bi se nam smejal. Le omenjeno žensko sem vendar toliko pregovoril, da mi je to povedala. Rekla je, da jej je to pravil neki premožen kmet, da se tam v tisti luknji res denar dobi in kakor ona misli, da je tudi on ondi moral denar dobiti.

Na dalje mi je pravila, da drug za drug niso vedeli poprej. Vprašam jo: kako ste se pa vendar vsi skupaj sešli, je vas li zvezda vodila kakor nekdanj tri modre? Ja, to je zato tako prišlo mi je rekla, ker so samo štirje petki v letu, da se more blizo, in to je bil ravno tudi petek na kresni dan. Kakove ovire so bile, in kakšen vzrok, da niso nič dobili, nisem mogel zvedeti od nje, le toliko mi je še rekla, da je ondi še veliko snega.

Poslovivši se od njih sem si mislil: oh ti praznoverni kmetič, kedaj boš že vendar popustil prazne vraže.

Hrabroslav.

Domače vesti.

(Za po toči poškodovane Dolenjce) se pridno nabira; v Krškem so godli in peli prijatelji muzike na korist Dolenjcem v nedeljo, 17. t. m. Čisti dohodek te veselice je znašal

okoli 50 gld., gosp. Lahajnar v Ljubljani je nabral 45 gld.

(V šoli za gluhoneme deklice) v Šmihelu pri Rudolfovem imajo vrle šolske sestre že 10 učenk, ki kaj dobro napredujejo. Tudi dvorazredno deklško šolo te uboge šolske sestre kaj dobro oskrbujejo.

(Učiteljsko društvo) bodo osnovali učitelji črnomaljskega okraja. Naj bi jih še v drugih okrajih posnemali, n. pr. v novomeškem, litijemskem.

(Šole) so se končale v Novem mestu in v črnomaljskem okraju. V Novem mestu se posebno pridno učé dečki na ljudski šoli, ktera pošlje vselej veliko učencev na gimnazij.

(Za Dolenjce,) po toči poškodovane bo 14. avgusta t. l. v Krškem velika veselica, pri kateri bodo sodelovala vsa južna sokolska društva iz Gorice, Ljubljane, Savinje, Trsta, Zagreba in Rudolfovega. (Tudi iz Kranja, ako bodo do tedaj pravila potrjena.) Dalje pevška društva Kolo, Ljubljansko in domače Krško, Krški godbeni klub in meščanske straže godba iz Rudolfovega. Glede dobrodelnega namena kakor tudi mejsebojnega spoznavanja, želeli je prav obilne udeležitve.

(„Dolenjski Sokol“) imel je 25. julija prvi svoj občni zbor. Izvoljeni so bili v odbor gg. Rihard Dolenec, kot starosta, Fran Rosina, kot podstarosta; vitez pl. Fichtenau, Ive Erhartič, Alojzij Jenič, Nace Kline in Tone Virant kot odborniki. — Društvo ima izvršujoče in podporne ude. Domači izvršujoči udje plačujejo po 30 kr. udnine na mesec, zunanji izvršujoči in podpirajoči udje po 1 gld. 50 kr. udnine na leto. — Tako upamo, da se bode to telovadsko društvo v kratkem razširilo do vsej Dolenjske strani. Mi to gorko želimo, ker vemo, da bi se dalo na ta način v izbudo narodne zavesti neizmerno veliko storiti. Zato naj pristopijo vsi rodoljubni prijatelji telovadbe, kakor hitro mogoče. Sedanjim Sokolom pa srčen „Na zdravje“!

(Ljubljanski abiturijentje) priredé z abiturijenti drugih gimnazij v Novem mestu skupno veselico, v prostorih „Narodnega doma“ 15. avgusta s posebno mikavnim programom. Vstopnina 40 kr. Čisti dobiček namenjen je ljubljanskemu „Narodnemu domu“.

(Ogenj) nastal je v Topli rebri na Kočevskem, ter vpepelil več gospodarskih poslopij. Mej poškodovanimi so tudgi gospodarji: Anton Gliebe, Janez Gril, Janez Kikel in Janez Widreich. Samo dva sta bila za 500 gl. zavarovana.

(Vročino) smo imeli v drugi polovici julija velikansko; že več let ni bilo take vročine, ki je sicer vinski trti ugajala, a zelenjavi

in stročnatim rastlinam, travnikom in senožetimi škodovala. Reke in potoki so bili tako gorki, kakor toplice.

(Nemci) bi tudi letos radi sadja na Kranjskem kupili, ali letos ga je le malo, zlasti malo jabolk.

(Vrl šolnik) je c. kr. šolski nadzornik v Črnomlju, g. Jeršinovec. Že 25 let blagi učitelj deluje z izvirnim vspehom ter ima za mesto in okraj Črnomlja velike zasluge. Povzdignil je šolstvo v tem najrevnejšem okraju na Kranjskem na višjo stopinjo, nego je šolstvo v vseh sosednih okrajih. V novejšem času ima še posebne zasluge kot ravnatelj ondote posojilnice. Ob priliki te njegove 25 letnice so ga učitelji lepo poslavili.

(Strela) je bila ubila 16. julija posestnika Mih. Kralja iz Šmihela pri Novem mestu, ko je peljal steljo domu. Ubila je bila na mestu tudi oba, vprežena junca. 23. t. m. v Malem Lipi pri Žužemperku pa vaškega pastirja, ki je pod hrastom vedril. — Varujte se toraj, pod drevesi ali na prepihu vedriti.

(Treščilo) je bilo v neki stan v Dolenji vasi pri Ribnici. Cela velika vas je bila v nevarnosti. A s previdnostjo so bili koj pogasili.

(Za III. letno zasedanje porotnih razprav v Novomestu,) ki se prične z 22. avg. t. l., izžrebani so naslednji gosp. glavni porotniki: Zupančič Janez, posestnik iz Luže; Prus Jure, pos. iz Kermačine; Verhovšek Vincenc trgovec iz Trebnjega; Tomitsch Florijan, gostilničar iz Kočevja; Gregorič Franc, pos. iz Krškega; Ivanetič Jakob, pos. in gostilničar v Metliki; Štaydohar Mihael, posest. v Močilah; Stupnik Janez, pos. iz Zdenskevasi; Kamenšek Martin, n. v. reda komende oskrbnik v Metliki; Hočevnar Franc, pos. in gostiln. iz Vel. Lašič; Šleipach Franc, usnjar iz Žužemperka; Jaklič Janez, pos. in gostiln. iz Kolpe; Pucelj Janéz, pos. iz Dol. Kota; Drobnič Jurij, pos. iz Soderšice; Pfeifer Janez, trgovec iz Leskovca; Sepcher Anton, pos. iz Semiča; Hofmann Edvard, trgovec v Kočevji; Skoda Anton, pos. iz Premštal; Miklič Ignac, pos. iz Lukouka; Smuk Janéz, pos. iz Ribnika; Turk Anton, pos. iz Brčljina; Jerše Janez, pos. iz Jame; Zorko Florijan, pos. iz Druž. vasi; Burger Emil, c. kr. notar iz Kočevja; Pehani Franc, pos. iz Žužemperka; Zaplatar Anton, pos. iz Volčje njive; Fleischmann Leopold, pos. in gostiln. iz Metlike; Ivanetič Janez, pos. iz Metlike; Korošec Anton, pos. iz Goleka; Koračin Ludvik pos. iz Mirne; Dragoš Miko, občinski predstojnik iz Dolence; Hrella Josip, pos. iz Jelševnika; Bukovec Janez, pos. iz Merzle Luže; Levstek Janez, posest. iz

Mal. Lašič; Lužar Matija, pos. iz Gabrja; Okoren Janez, pos. iz Teržiša. — Nadomestovalni porotniki: Gregorič Janez, posest. iz Lešnice; Koprivšek Leopold, c. kr. gimnaz. profesor iz Rudolfovega; Jarc Anton, posest. in trgovec iz Rudolfovega; Krajec Janez, pos. in tiskar v Rudolfovem; Gorše Franc posest. iz Krke; Juršič Josip, pos. iz Dolža; Margheri Alb. grof, grajščak iz Otočic; Zupančič Alojz, pos. iz Regerče vasi; Knoll Janez, trgovec iz Rudolfovega.

(Nove knjižice) polne lepega in kratkočasnega berila so prišle v knjigarni g. J. Giontinija v Ljubljani na prodaj, in se dobe po vseh bukvarnah. Naslov jim je: „Naselnikova hči.“ — S prestola na morišče. — Sita, mala Hindostanka — II. del Narodnih pripovedek. Le pridno segajte po njih.

Razne vesti.

* (Davica ali difteritis ni več nevarna), kakor pišejo „Novice“ v svoji letošnji 23. številki, ki so prinesle od svojega po vsem zanesljivega in skušenega poročevalca sledeči dopis: „Davica ali difteritika (bolezen v grlu) bila je do sedaj strah in groza v družinah, med katerimi se je vnela. Ta nalezljiva morilka ni prizanašala niti mladim, niti odraslim; bila je sosebno otrokom osodepolna, ker jih je večkrat kar od kraja davila in morila. Hvala Bogu, sedaj ni se je več bati! „Novice“ so lansko leto v svoji 43. številki nasvetovale proti davici žvepleno kislino, katero zdravilo se je po mnogih dejanskih in vseh poskušanjih še tako le popolnilo. Kakor hitro se je začela kazati v kakem kraju davica, naveže naj se človeku, ki na tej bolezni oboli in čuti bolečine v grlu, okolo vratu odhladkov; po skušnji so najboljši oni svežega kislega zelja, kakeršno se ravno vzame iz kadi. Dalje naj se vzame čiste vode za tri četrtine navadnega kozarca (glaža), v katero naj se kanejo štiri kapljice hude in očiščene žveplene kisline (hudičevega olja), kakeršna se dobiva v lekarnicah (apotekah). Voda in žveplena kislina morate se dobro pomešati. Odrasel bolnik popije potem to se žvepleno kislino okisano in pomešano vodo vso h kratu. Otrokom dá se pa v dveh, treh presledkih od ene četrt do pol ure vsak krat nekoliko popiti. Ako bolniku pri tej bolezni kri hudo v glavo sili in se mu začne mešati, dá se mu na piclega $\frac{1}{4}$ litra čiste vode štiri kapljice homeopatično prirejene tinkture „Belladona“. To zdravilo jemlje potem odrasli bolnik na vsaki dve uri po eno jedilno žlico; otrokom daje se pa na vsaki dve uri le po ena mala (kafetna) žlička zavžiti. Od lanske jeseni do sedaj obolelo je bilo tukaj nad 30 otrok ter več odraslih za davico; nekateri izmed njih še celó po dvakrat; a zgoraj navedeno priprosto zdravilo pomagalo je v vsakem slučaju prav hitro in tako, da je bil vsak bolnik v malo dnevih zopet popolno zdrav in da za samo davico ni med tem časom tukaj prav nobeden še umrl. Pomagalo je tudi takim, kateri niso mogli več jedi uživati in katere je hotelo uže kar zadušiti. Kdor bi utegnil biti nasproti tej skušnji neveren Tomaž, naj le poskusi ob času davice rabiti nasvetovane pripomočke, pa se v prav kratkem času prepriča o gotovem vspehu prostega tega zdravljenja.“

* (Nenavaden dokaz maternalne ljubezni.)
30. junija je hlapec gosp. Nabergoja iz Proseka okopal v nekej njivi. Pri istej priliki je šel, kakor pravijo, tudi česen saditi za nek grm. — Kar naenkrat prileti tica črnoglavka ter ga začne obletavati in po ramah in glavi kljuvati. Hlapcu se je to tako čudno zdelo, da se prestraši in ima vso stvar za kako čudežno znamenje. Teče torej hitro izza grma in gre klicati drugega tovariša. Oba gresta zopet k grmu in kaj se jima pokaže? Tica je še vedno nemirno okolo grma letala, v grmu pa je bilo gnjezdo z 4 mladiči, pa tudi debela kača, ki je davila uboge mlade in je bila že umorila tri. Hlapca precej umorila kačo in tako rešita nesrečni materi vsaj enega mladiča, na kar se je uboga starka komaj potolažila.

Listnica uredništva.

Več gg. dopisnikom: Zaradi pomanjkanja prostora prihodnjič.

Žitna cena v Novem mestu 25. julija 1887.

Domače pšenice mernik 2 gld. 30 kr., Debelace (koruze) 1 gld. 50 kr., Soršice 1 gld. 60 kr., Rži 1 gld. 60 kr., Ječmena 1 gld. 40 kr., Ajde 1 gld. 30 kr., Ovsja 80 kr., Krompirja 1 gld.

Loterijske srečke.

Trst 16. julija	88	36	41	71	27
Gradec 23. julija	70	24	88	54	53

Darovi za katoliško družbo rokodelskih pomočnikov:

Gg. Kovač Franjo 1 gld.; A. Šč. 60 kr.; Windischer Anton 1 gld.; Josip Novak 5 gld.; Franjo Mekinec 2 gld.; Neimenovana gospa 10 gld.

Zahvala.

Povodom ustanovitve telovadnega društva „Dolenjski Sokol“, poslal je nam gosp. Ivan Plantan, c. kr. notar v Zatičini državno obligacijo za 50 gold. Gosp. Viktor Rohrmann, tovarnar v Ljubljani 25 gold. Gosp. M. Soos, trgovec v Ljubljani 10 gold. Podpisani odbor se vsem darovalcem v imenu društva za to podpornino iskreno zahvaljuje.

Ive Erhatič,
tajnik.

Fran Rosina,
podstarosta.

Rudolfovo 28. julija 1887.

[83]

Prošnja do sl. mestn. zastopa v Rudolfovem.

Slavni mestni zastop v Rudolfovem se najuljudneje prosi, da blagovoli potrebno vkreniti za osnaženje mestnega vodnjaka, kateri je pred stanovanjem gosp. Umeka. Ker omenjeni vodnjak ni bil uže nad 12 let osnažen, zanašamo se z zupanjem, da bode slavni mestni zastop tej zelo potrebni in opravičeni želji gotovo vstrezal, za kar mu bodemo zelo hvaležni.

Več mestjanov.

Rojaki!

Dne 21. avgusta t. l. obhajala se bode na slovenskem Koroškem slavnost, katerej enakih imamo le malo zasnamovanih v našej zgodovini.

Dika naša, starosta koroških Slovencev, neutrudljivi prvoboritelj in rodoljub slovenski, slavni naš rojak

preč. gosp. profesor Andrej Einspieler

daroval bode v ta dan svojo zlato mašo v rojstnem kraju v Svečah v Rožni dolini na Koroškem.

K tej slavnosti, slavna društva slovenska in dragi rojaki Slovenci, vabimo Vas danes najuljudneje. Udeležite se te pomenljive slavnosti v mnogobrojnem številu, da moremo združeni z Vami dostojno počastiti onega moža, ki je vse svoje življenje posvetil v to, da bi koristil milemu našemu narodu slovenskemu.

Voziti se bode treba do Celovca po železnici in od tukaj z vozovi dalje čez Bistrico v Sveče, kamor je vožnje kako 3 ure, pošhoda pa čez 4 ure. — Gorenjci iz Kranjskega imajo najboljši in najbližnji pot čez hrib „Kočno“.

Podpisani odbor prosi tedaj vsa ona slavna društva in posameznike, ki se želijo udeležiti slavnosti in pridejo do Celovca, da se blagovolijo prej ko prej, najdalje pa do 6. avgusta, oglasiti za prostore, da bode mogoče o pravem času oskrbeti dovolj voz za vse udeležence. — Vožnja na priprostitih kmetiskih vozovih stala bode tje in nazaj za osebo 1 gld. 20 kr. — Ravno tako se je oglašati do gori navedenega časa vsem onim, ki želijo udeležiti se banketa.

Natančnejše se bode naznanilo v kratkem po tiskanih vabilih in programih, kakor tudi po raznih slovenskih časnikih.

Pisanja, slavnost zlatomašnika Einspielerja zadeva joča, naj se pošiljajo tajniku slavnostnega odbora pod naslovom: Janez Wieser, župnik Elizabetinskega samostana v Celovcu, kateri bode tudi vsaki čas pripravljen, radovoljno dajati pojasnila na razna vprašanja.

Bratje! Zanašamo se na Vašo udeležbo; pridite k nam, da se skupno z našim slavljenecem veselimo; slednji pa naj tudi vidi, kako slovenski narod spoštuje in čisla svoje zašlužne možé. Na svidenje!

V Celovcu, 14. julija 1887.

Slavnostni odbor.

Na prodaj vinograda

v Blatnikih in Cerovcih pri Smoleni vasi, eno uro od Novega mesta, četrť ure drug drugega oddaljena, od katerih eden ima zidanico, se takoj z vsim pridelkom iz proste roke prodata.

Frančiška Rinki,

[80]

Novomesto št. 23.

Na prodaj ima 8 hektolitrov

2 let stare, prav dobre slivovke

po 45 kr. liter, na drobno manj ne ko 10 litrov, več po zahtevanju.

Jakob Colarič,

[81—1]

v Sv. Križu pri Kostanjevici.

Na prodaj je neobrabljen skoraj še čisto nov

„harmonijum“

[76—2]

kje pové vredništvo „Dol. Nov“.

Iščo se ceglar,

da bi še kake dve pečice opeke (cegla) skuhal, kje, se izvé pri vredništvo „Dol. Novic“.

[82]

Komi,

ki je priden, lepega vedenja, dober prodajalec na drobno, in vaje tržiti po sejnih, ter vojaščine prost, in

Učenec,

iz dobre hiše, lepega vedenja, ki je saj dva razreda gimnazije ali realke izvršil, — sprejmeta se takoj v prodajalno z mešanim blagom v neko mesto na Dolenjskem. — Natančnejše pove iz prijaznosti opravništvo „Dolenjskih Novic“.

[84—1]

Zobozdravnika Paichel-a

ustni in zobni preparati.

(Ustnovodna esenca in zobni prašek.)

Izvrstna sredstva za čiščenje in ehanjenje zob, zabranijo, da se ne dela zobni kamen, osvežijo usta in odpravijo smrdečo sapo.

Posebno otruje otlo zobe, vstavljajo krvavenje dlesna, zabranjujejo trohnjenje zob in če stalno rabijo, odpravijo vsake zobne bolečine. Cena steklenici zobovodne esence 1 gld., škateljci zobnega praška 60 kr.

Dobiva se v Novem mestu pri Dom. Rizzoli-ju, lekarju „pri angelju“.

[54—5]

Jože Strzelba v Ljubljani

kupuje vedno po najvišji ceni

češminjevo lubje, jeternik in druge zelišča.

V Novem mestu sprejema blago iz prijaznosti gospa Marija Rohrmann.

[53—5]

Ruska zimska grašica,

najzgodnejša, dobra in bogata krma, ki se trikrat kosi, prvokrat začetek aprila, ko še ni nobene frišne krme, prodaja se v množinab od 10 do 100 kilo po 20 kr. kilo, nad 100 kilo po 18 kr. Posejati jo je konec avgusta. Naročila sprejema najkasneje do 1. avgusta.

Upravništvo hmelniške grajščine.

[78—2]

(pošta Novo mesto)

600 metrov bukovih drv,

dobro suhih, meter po 2 gld. 40 kr. je vedno na prodaj v Novomestu.

[73—2]

Opravništvo hmelniške grajščine.

Kdor-koli postavlja ali zida kakošno poslopje in potrebuje železja, obrne naj se na

Franc-a Terček-a,

trgovca z železjem na Valvazorjevem trgu št. 5, v bliži c. kr. okrajnega glavarstva v Ljubljani.

Tu se dobé po nizkih cenah v obilnem izboru: Vezi za zidovje, opore (traverze) in stare železniške šine za oboko, Portland in Roman cement, stokador in alabaster gips, štorje za štokadoranje, asfalt za tlak, sklejni papir (Dachpappe), štedilna ognjišča (šparherdi) in posamezni deli za zidanje istih; okovi za okna in vrata in druge pristavbah potrebne stvari.

Za obilna naročila se vljudno priporoča

[42—5]

góri podpisani.

Najnovejša slovenska knjiga

za P. T. učitelje, učiteljice in prijatelje šole:

Šolske Drobstinice

v petindvajsetletni spomin smrti

A. M. SLOMŠEK-A.

Spisal Fr. Jamšek,

nadučitelj in bivši c. kr. okr. šol. nadzor. v Reichenburgu.

Cena brošur. iztisu 1 gld., v platno vez. 1 gld. 20 kr., po pošti 10 kr. več. — Naroči se lahko v vsakej bukvarni ter pri založniku

J. R. Milic-u,

[71—2]

v Ljubljani, Stari trg št. 19.

Mlinar službe išče.

Z najboljšimi spričali previden mlinar, oženjen, star 42 let, želi okoli sv. Mihela ali božiča t. l. (1887) kako službo na Dolenjskeji strani v enim ali drugemu mlinu za tretjino njegovega zaluška prevzeti. — Kaj več se poizve v vredništvu „Dol. Novic“.

[72—2]

Najstareje ljudsko zdravilo je

„C. kr. konc. cvet za ude“

obče znano z imenom

Klosterneuburger

Gichtfluid,

preiskano v kemičnem laboratoriju za zdravstveno policijske preiskave, ter je prodaja zavarovana po c. kr. koncesiji, in po protokolirani tvrdki.

Isti je po svoji pravilni in skrbni sestavi in napravi, kakor tudi po svojem izvrstnem vspehu najbolj priljubljeno in razširjeno zdravilo. Ta cvet je edini in nedosegljiv lek zoper protin in revmatizem, slabost mišic in čutnic, pri bodljajih, pri bolečinah v križi in ledji, pri zobobolu, trganji v ušesih, krču, posebno v nogah, pri bolečinah v črevah, pri spahnjenih udih, pri prenapeti hoji ali jahanji. Rabi se uspešno, ker imajo deli, iz kterih obstoji, izvrstno zdravilno moč. Toraj je pomoč hitra in gotova tudi v najbolj trdovratnih slučajih.

Cena male flašice 50 kr., velike flašice 1 gld.

Razpošilja

lekar A. Hofmann v Klosterneuburgu.

Za poštnino 15 krajcarjev več.

[1—8]

Pravo se dobiva to zdravilo le pri sledečih gg. lekarjih:

V Ljubljani: J. Swoboda. V Novem mestu: Ferd. Haika.

V Gorici: G. Christofolett. V Gradcu: A. Nedwed. V Celovcu:

P. Birnbacher. V Belaku: Frid. Scholz.

Zahvala.

Predobrotni gospej Jožefini Hočever, za poslani dar dvajset goldinarjev k popravni slayne romarske cerkve „Marija pomagaj“ na Gorici, naj toplejšo zahvalo izrekuje podpisani

Janez Štamcar, župnik.

Poljanica, 20. julija 1887.

[85]